

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Parkkinen, Laura

Title: Es geht um die Heimat : Itävallan presidentinvaalit

Year: 2016

Version:

Please cite the original version:

Parkkinen, L. (2016, 28.4.2016). Es geht um die Heimat : Itävallan presidentinvaalit. Poliitikasta.fi. <http://politiikasta.fi/es-geht-um-die-heimat-itavallan-presidentinvaalit/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.



ES GEHT UM DIE HEIMAT – ITÄVALLAN PRESIDENTINVAALIT

28.4.2016

28.4.2016 POLITIIKASTAARTIKKELIT, LAURA PARKKINEN0



Kuva: Flickr / Arne List [CC BY-SA 2.0] <https://www.flickr.com/photos/arne-list/4183018788>

Eläkkeellä oleva vihreitä edustava taloustieteen professori Alexander van der Bellen ja dynaaminen oikeistopopulisti Norbert Hofer kohtaavat Itävallan presidentinvaalien toisella kierroksella toukokuussa. Vaalien päätteeksi nousi pakolaisuus. Polarisoitunut vaalitalanne kuvastaa Euroopan kahtiajakoa.

Tiistaina julkistetuissa uusissa vaalimainoksissa kaupunkilaisia edustava liberaali van der Bellen poseeraa kauniissa suklaakäärettä muistuttavassa tirolilaisessa alppimaisemassa. Taustalla on kotiseutua arvostava teksti.

Taistelu kotimaasta, ja kuka edustaa sitä parhaiten, on alkanut.

Miellyttävät kasvot oikeistopopulismille

”Oikeistopopulismi Itävallassa lopultakin salonkikelpoista”, [otsikoi](#) *Die Süddeutsche Zeitung* sunnuntaina. Lähikuvissa hymyilee hillitty nuorekas mies harmaassa puvussa.

Itävallan Vapauspuolueen FPÖ:n Norbert Hoferilla on mahdollisuus nousta toukokuussa Itävallan liittopresidentiksi. Itävallan liittopresidentti on lähinnä edustuksellinen presidentti. Suurempi valta on liittokanslerilla.

Sunnuntain vaaleissa Hofer sai yli 35 prosenttia äänistä. Hänellä on hyvät mahdollisuudet vihreiden ehdokasta, entistä yliopiston professori Alexander van der Belleniä, 72, vastaan.

Oluttuvissa virtasi olut, Norbert Hoferille laulettiin ja naiset suutelivat häntä.

Hoferia, 45, kuvaillaan ”unelmävävyksi”, joka ”säteilee ystävällisyyttä” ja on ”pehmeä kasvo” oikeistopopulismille. Toisaalta lehdistö mainitsee perheenisän ja lentokoneteknikon rakastavan aseita ja kantavan niitä mielellään mukanaan.

Hofer onnistui erityisen hyvin televisiohaastatteluissa. Hänen iskulauseensa ”Itävallasta ei saa tulla islamilaista maata” ja ”Itävalta ensin – Österreich zuerst!” toimivat hyvin televisiossa. Hän onnistui retoriikallaan nostattamaan tunnelmaa. Sunnuntai-iltana hän totesi voittopuheessaan, että ei tule muuttamaan sanomaansa, vain toistamaan sitä.

Van der Bellenin jaloissa poseeraa koira. Hofer jakoi sosiaalisessa mediassa kuvia kissastaan.

Tiistai-iltapäivään mennessä van der Bellen oli nostanut yhdeksi teemakseen kotimaan. ”Heimat” tarkoittaa saksaksi kotiseutua ja sanalla on vahva tunnelataus. Vaalijulisteet oli kuvattu vuoristossa, joka vielä 60 vuotta sitten oli köyhää. Tällä van der Bellen yrittää ennen kaikkea saada kaupunkilaisten ääniä. Van der Bellenin jaloissa poseeraa koira.

Populismi Itävallassa

Itävallan presidentinvaaleissa kynnyskysymykseksi nousi maahanmuuttajuus. Myös moni perinteisen valtapuolueen jäsen omi FPÖ:n retoriikan. Esimerkiksi konservatiivisten puolueiden jäsenet osoittivat mieltään parlamentissa liberaalia maahanmuuttoa vastaan.

ÖVP:n edustajien kanta tiivistyy lausahdukseen ”kein asyl à la carte”, ei à la cartea turvapaikoista

ÖVP:n (Österreichische Volkspartei) edustajien kanta tiivistyy lausahdukseen ”kein asyl à la carte”, ei à la cartea turvapaikoista. ”Täällä voidaan pysyä niin kauan kuin kotimaassa on sota, mutta sitten mennään kotiin”, totesi ÖVP:n **Josef Tübingen** pakolaisista.

Hoferin nousu on ennen kaikkea vastaisku Saksan liittokansleri **Merkelille** tämän edustamalle liberaalimmalle pakolaispolitiikalle. Hoferin vastaehdokas van der Bellen edustaa avoimempaa pakolaispolitiikkaa. Van der Belleniä luonnehditaan habitukseltaan ”mukavaksi isoisäksi”, Opaksi.

”Celebrity culture” itävaltalaisittain

Ranskan Front Nationalen **Marine Le Pen** ennätti Twitterissä ja Facebookissa iloitsemaan Hoferin voitosta. Pehmeästi esiintyvän, hillityn Hoferin tyyli on kaukana aggressiivisesta Marine Le Penistä, mutta heidän mediahallintansa muistuttavat toisiaan. He edustavat myös samaa ikäluokkaa.

Kuten Le Pen, Hoferkin käytti yksityiselämänsä julkikuvansa pehmentämiseen ja jakoi sosiaalisessa mediassa, Instagramissa, Facebookissa ja omilla nettisivuillaan kuvia, joissa näkyy hänen perheensä, toimistonsa, lapsensa ja kissansa. Hän viestitti olevansa mukava ja tavallinen.

Marine Le Pen on lanseerannut kissansa mukaan presidentinvaalikampanjaan. Sosiaalinen media viehättää ja vetää mukaansa yhä nuorempaa äänestäjäkuntaa.

Itävaltalaislähtöisen kielitieteilijä **Ruth Wodakin** mukaan Itävallan poliittinen kulttuuri muuttui vuonna 1986 **Jörg Haiderin** myötä. Wodakin mukaan Haider ja myöhemmin FPÖ:n puheenjohtaja **Heinz-Christian Strache** ovat osa ilmiötä nimeltä ”celebrity culture”, jossa poliitikoista tuli ihailtuja julkisuuden henkilöitä.

Sunnuntain lehtiartikkelit tukevat tätä: oluttuvissa virtasi olut, Norbert Hoferille laulettiin ja naiset suutelivat häntä.

Wodak käyttää termiä ”Perpetuum mobile des Rechtspopulismus”, oikeistopopulismin ikiliikkuja. Wodakin mukaan populistiset puolueet ovat päivittäinen performanssi, joita hän kehottaa analysoimaan.

Uutisointi pakolaistulvistä ei ole uutta. Itävaltalaista mediaa tutkineena hän viittaa vuoteen 1989, jolloin uutisoitiin tuhansista romanialaisista, jotka jättivät Romanian.

Iskulauseet ”Itävallasta ei saa tulla islamilaista maata” ja ”Itävalta ensin – Österreich zuerst!” toimivat hyvin televisiossa.

Mediaa ja FPÖ:n iskulauseita tutkinut Wodak painottaa populismin kulttuurisidonnaisuutta. Esimerkiksi Britanniassa eivät toimi sellaiset iskulauseet kuten ”daham (tai daheim) statt islam”, koti islamin sijaan, vaan siellä ollaan epäselvempiä. Unkarissa taas äärioikeiston iskulauseet ovat vieläkin voimakkaampia.

Mitä tämä merkitsee Euroopalle?

Itävallan presidentinvaalit käydään 22.5.2016. Mitä Euroopalle merkitsee, jos Itävallan liittopresidentti edustaa oikeistopopulistista, kovan linjan pakolaispolitiikkaa ajavaa FPÖ:tä? Lehdistö muistuttaa, että painoarvoltaan vahvemmat Itävallan liittokanslerinvaalit ovat vuonna 2018.

Itävallan presidentin rooli ei ole poliittisesti merkittävä, mutta se on ennen kaikkea viesti siitä, että oikeistopopulismi on saanut viestinsä läpi. Ennen kaikkea FPÖ:n voitto on sitä myös Le Penille, joka tähtää Ranskan presidentinvaaleihin 2017.

Se on myös viesti populistipuolueille Itä-Euroopassa. Lisäksi se, että perinteiset puolueet omivat oikeistopopulistisen retoriikan, tarkoittaa sitä, että yhä useampi äänestää aitoa, ei kopiota.

Monella tavalla FPÖ:n pääsy toiselle kierrokselle on oppikirjaesimerkki populismin mekanismeista. Esimerkiksi kannattajista suurin osa on miehiä.

Wodakin analyysit osoittavat osaltaan myös miten tähän on tultu. Esimerkiksi itävaltalainen *Kronenzeitung* on uutisoinut pakolaisista negatiivisesti. Wodakin mukaan *Kronenzeitung* tulee lähtökohtaisesti joka kotiin, joten sen välittämä maailmankuva levittyy nopeasti. Nyt *Kronenzeitung*issa extreme-urheilija **Felix Baumgartner** ennätti iloitsemaan Hoferin voitosta.

”Wer unsere Heimat liebt, spaltet sie nicht”, joka rakastaa kotimaatamme ei pilko sitä, vakuuttelee professori.

Kommenteissa vastakkain olivat ”me itävaltalaiset” ja ”muut”. Van der Bellen yrittää vakuuttaa nyt alueelliset äänestäjät kaupunkilaisten ohella. ”Wer unsere Heimat liebt,

spaltet sie nicht”, joka rakastaa kotimaatamme ei pilko sitä, [vakuuttelee](#) professori, joka on leimattu eliitin edustajaksi.

Laura Parkkinen

VTM, FM Laura Parkkinen on valtio-opin ja poliittisen historian jatko-opiskelija Jyväskylän ja Turun yliopistoissa sekä vapaa toimittaja. Hän on aikaisemmin opiskellut Turun yliopistossa ja Åbo Akademiassa sekä suorittanut vapaita opintoja Sorbonne Nouvellessa Ranskassa. Parkkisen väitöskirja käsittelee populismia.